

**Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K**

Sendt pr. e-mail til procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk

Høringssvar fra KL vedr. udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service, jf. sagsnr. 2024-08982

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 8

Justitsministeriet har den 31. januar 2025 anmodet KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.). Høringssvaret skal være ministeriet i hænde senest den 28. februar.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til lovforslag i henhold til DUT-princippet.

Generelle bemærkninger

KL bakker om intentionen med lovforslaget, som er at lette Familieretshusets administration af området og dermed bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden. Selvom der flere gange indenfor de seneste år er tilført Familieretshuset flere midler, er der fortsat meget lang sagsbehandlingstid på ansøgninger om værgemål, hvilket er til skade for de borgere, der venter på en afgørelse, og påfører kommunerne store unødige omkostninger til ekstra hjælp i venteperioden.

Imidlertid mener KL ikke, at lovforslaget i sin nuværende udformning vil bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden i betydeligt omfang. Kommunerne og KL vurderer, at der i rigtig mange sager stadig vil være et behov for at søge om værgemål, for at den pårørende/værgen kan hjælpe borgeren med bl.a. dennes økonomi i det nødvendige omfang.

Derudover er det særligt på demensområdet væsentligt, at en nær pårørende med en attest udstedt på baggrund af en erklæring får mulighed for at kunne tiltræde en afgørelse om at flytte en borger, som ikke er i stand til at give samtykke fra f.eks. eget hjem til en plejebolig, da det særligt er med henblik på dette, at der i dag søges om værgemål.

KL's generelle bemærkninger uddybes nedenfor.

Øvre grænse for antal værgemål

Det foreslås i lovforslaget at indsætte en ny bestemmelse i værgemålslovens § 11, stk. 2 om, at en værge ikke må beskikkes i mere end 50 værgemål. Dog vil der kunne ske beskikkelse i op til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at formålet med ændringen er at sikre, at værger har det fornødne kendskab til de personer, som værger har under værgemål.

Det fremgår af den politiske rammeaftale indgået 2. maj 2024 mellem regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet, at påtænkte ændringer af reglerne i serviceloven om flytning med værges samtykke afventer gennemførelse af initiativ i det flerårige arbejdsprogram om styrkelse af værgers kendskab til borgere med handicap under værgemål, hvor arbejdet forudsættes færdiggjort, således at de nødvendige regeltilpasninger kan gennemføres i 2025.

KL antager, at udkastet til forslag til lov om ændring af værgemålsloven er en del af det nævnte arbejdsprogram, og ser derfor frem til, at social- og boligministeren fremsætter et lovforslag i Folketinget i 2025 om ændring af reglerne i serviceloven om flytning med værges samtykke.

Erklæringsmodellen

Det foreslås i lovforslaget at indsætte en ny bestemmelse, § 17 a i værgemålsloven. Bestemmelsen vi gøre det muligt for Familieretshuset at udstede en attest, der giver en nær pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner mv. for en borger, der har brug for det, uden værgemålsbeskikkelse. Attesten vil skulle udstedes på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven.

Adgang til at hjælpe med økonomiske dispositioner

Af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.1. fremgår det, at *"for så vidt angår økonomiske dispositioner får den nære pårørende alene adgang til at foretage sædvanlige dispositioner af løbende karakter til underhold, der betales til en offentlig myndighed, eksempelvis betaling af plejehjemsplads, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, såsom et alment boligselskab eller et forsynings-selskab"*.

Det fremgår desuden, at *"den nære pårørende også [bør] have adgang til f.eks. at tilmelde og framelde faste, løbende betalinger til betalingsservice"*.

KL vurderer, at det er en for snæver adgang, som den pårørende gives, for at attesten på det økonomiske område er fuldt ud brugbar. De fleste borgere med eksempelvis demens, som har behov for at en pårørende hjælper dem, har generelt behov for hjælp til økonomi, svarende til det, som en almindelig bankfuldmagt giver. Når borgeren ikke kan oprette en almindelig bankfuldmagt, så er det vigtigt, at den foreslåede attest kan det samme.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 8

Borgerne har behov for hjælp til at betale andre typer af udgifter til underhold, end dem som opkræves af eksempelvis plejecentre, botilbud, almene boligselskaber og forsyningsselskaber. Det kan eksempelvis være udgifter til valgfri ydelser i forbindelse med ophold på et botilbud/plejecenter, som for eksempel kostordning og tøjvask.

Derudover er det også udgifter til fødevarer, livsvigtig receptpligtig medicin, frisør, tandlægeregninger, fodterapeuter, tøj og sko, husholdnings- og hygiejneartikler mv., som ikke opkræves af en offentlig myndighed.

Der kan også være behov for en aftale om, at en værge overfører midler i form af lomme penge til et botilbud eller et plejecenter, når en borger ikke selv er i stand til at administrere kontanter eller hævekort. Det er alle udgifter, som er meget væsentlige for borgerens dagligdag, samt generelle sundhed og livskvalitet.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.1., at økonomiske dispositioner som falder uden for attestens formål, kræver et værgemål. Dette vil betyde, at der i mange sager fortsat vil være behov for et værgemål, for at borgeren kan få hjælp til at kunne varetage alle sine nødvendige økonomiske interesser og behov.

På denne baggrund vurderer KL, at erklæringsmodellen vil få et begrænset anvendelsesområde i praksis, og dermed vil løsningen ikke bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden for værgemålsansøgninger, da mange borgere fortsat vil have behov for et værgemål med deraf følgende ansøgningstryk.

KL anbefaler derfor, at erklæringsmodellen ændres, så den giver mulighed for, at en nær pårørende med attesten får mulighed for hjælpe en borger med flere typer af udgifter til underhold, jf. ovenstående.

En løsning kan være at etablere en bemyndigelsesbestemmelse for justitsministeren til at fastsætte rammerne for, hvad attesten kan anvendes til. På den måde kan rammerne justeres løbende i takt med samfundsudviklingen og de praktiske udfordringer, der med tiden viser sig.

Vedr. samtykke eller lægelig udtalelse

Det fremgår af lovforslaget, at en attest på baggrund af en erklæring til en nær pårørende kan udstedes, såfremt den person, som har behov for bistand, kan give samtykke hertil. Hvis borger ikke kan dette, skal en lægeerklæring danne grundlaget, hvor behovet for bistand er betinget af helbredsmæssige grunde.

Først og fremmest vurderes det ikke, at en erklæringsmodel er nødvendig, hvis borger kan give et samtykke. Hvis en borger kan give samtykke til den foreslåede attest, vil personen også kunne give samtykke ved almindelig fuldmagt, herunder også bankfuldmagt, til de pårørende.

Dernæst vil personen med sandsynlighed også være i stand til få lavet en fremtidsfuldmagt, som vil gælde, hvis borger på et tidspunkt ikke længere kan varetage egne interesser. Derfor anses den foreslåede mulighed for unødvendig, da der allerede findes muligheder herfor i dag.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 8

I de situationer, hvor borger ikke er i stand til at give samtykke, er KL enig i, at det er relevant at attesten udstedes på baggrund af bl.a. en lægefaglig vurdering.

KL foreslår, at det i lovforslaget sikres, at der er lovhjemmel til at lægen må udtale sig/videregive sin lægefaglige vurdering til ansøgeren, der i langt de fleste tilfælde er pårørende. Det samme gør sig gældende, når der skal indhentes en erklæring fra en institution.

Hvis ikke ovenstående er muligt, vil det være umuligt for ansøger (den nære pårørende) at indhente lægeerklæringen og en evt. erklæring fra en institution, som det foreskrives i lovforslaget, og det vil derfor de facto gøre sagsbehandlingstiden længere.

På fremtidsfuldmagtsområdet har en kommune oplevet i enkelte tilfælde, at de pårørende har svært ved at få egen læge eller en læge i sygehusregi til at udfylde en lægeerklæring. Når borger er tilknyttet læger fra begge områder, kan det opleves, at de sender sagen frem og tilbage mellem hinanden.

Derfor vil det være en fordel, hvis det lovgivningsmæssigt præciseres, hvem der har pligten til at afgive de lægelige oplysninger til brug for attesten, således at de pårørende ikke skal bruge tid på at tale med flere læger, og ender med at opgive processen, når det er de ansøgende pårørendes ansvar af indhente de nødvendige lægelige oplysninger.

Det kan overvejes at målgruppevurderingen i forhold til erklæringsmodellen ensrettes med reglerne i sundhedslovens § 18 vedr. behandling af patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke. Det vil gøre det lettere for lægerne at lave vurderingen, da det er den vurdering, de ellers anvender.

Hvis borger modsætter sig

Det indgår aktuelt ikke i lovforslaget, at der skal tages stilling til, om en borger protesterer mod, at en nær pårørende på baggrund af en erklæring får udstedt en attest til at hjælpe borgeren.

Det fremgår af værgemålslovens § 13, stk. 2 og stk. 3, at det er domstolene, der træffer afgørelser om værgemål, hvis den person, der begæres sat under værgemål, protesterer mod det. Samme betragtning gør sig gældende i lov om fremtidsfuldmagter, hvor det fremgår af § 4, stk. 2, at en anmodning om aktualisering af en fremtidsfuldmagt ikke kan behandles, hvis fuldmagtsgiver udtaler sig imod anmodningen.

Selvom attesten i udkastet til lovforslag har et begrænset anvendelsesområde for de økonomiske forhold, må det anses for en svækkelse af borgerens retssikkerhed, hvis der i forbindelse med udstedelse af attesten ikke gives en grundigere behandling af sagen, hvis borger modsætter sig.

Af hensyn til borgerens retssikkerhed foreslår KL derfor, at der i lovforslaget medtages regler om, hvordan sagsbehandlingen skal foregå, hvis

borgeren protesterer mod, at en nær pårørende på baggrund af en erklæring ansøger om en attest til at kunne hjælpe borgeren.

Borgere uden netværk

Det er vigtigt at være opmærksom på, at nogle borgere ikke har et netværk og nære pårørende, som Familieretshuset vil kunne udstede en attest til. Det er derfor væsentligt at holde sig for øje, at erklæringsmodellen ikke kan bruges ift. denne gruppe.

Det er vigtigt, at der; for borgere uden nære pårørende; også fremover er en mulighed for, at de kan få hjælp til at få varetaget deres anliggender, herunder gennem et værgemål.

Sagsoplysning

Det foreslås i lovforslaget at ændre affattelsen af værgemålslovens § 18. Det foreslås, at den person, der ansøger om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne skal indhente en lægeerklæring og en udtalelse, hvis den person, der skal tildeles et værgemål, har bopæl på en institution. Begge dele skal sendes ind sammen med ansøgningen. Formålet er at lette Familieretshusets og retternes sagsbehandling.

Det fremgår desuden af forslaget til den nye § 18, at retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt. Af lovbemærkningerne fremgår det, at det kan være relevant, hvis ansøgeren ikke kan fremskaffe en lægeerklæring.

Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, om dette også omfatter situationer, hvor ansøgeren og den person, der har brug for et værgemål, ikke har råd til at betale for at få udarbejdet en lægeerklæring. Det anbefales, at det præciseres i lovbemærkningerne, om en sådan situation er omfattet af bestemmelsen, og/eller hvad der gælder i en sådan situation.

Familieretshusets stikprøvekontrol med regnskaber

Det fremgår af lovbemærkningerne at Familieretshuset som udgangspunkt bør gennemgå regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

KL anbefaler, at det tilføjes, at en gennemgang af regnskaberne også kan være relevant, når det er andre end personen under værgemål eller dennes pårørende, der retter henvendelse. Det kan f.eks. være medarbejdere fra det bosted eller plejecenter, hvor personen under værgemål bor.

Afbeskikkelse

Af lovforslaget fremgår det, at det foreslås at indsætte en bestemmelse i værgemålslovens § 12, stk. 3 om, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, § 1, nr. 3 er det beskrevet, at justitsministeren med bemyndigelsen bl.a. vil kunne fastsætte betingelser om, at der vil kunne ske afbeskikkelse af en værge og

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 8

beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

KL foreslår, at teksten (afslutningen af sidste sætning) justeres, så der blot står "...herunder hvis der ønskes en anden person indsat som værge, men den nuværende værge modsætter sig dette".

Afbeskikkelse og beskikkelse af en ny værge kan også være relevant i situationer, hvor det er en pårørende, der er indsat som værge for personen under værgemål. Der kan derfor være situationer, hvor det kan være relevant at beskikke en ny værge (enten en anden pårørende eller en fast værge), og den aktuelle værge, der er pårørende, modsætter sig dette.

Ændringer af regler om magtanvendelse i serviceloven

Det foreslås i lovforslaget at give en nær pårørende med en attest samme rettigheder som værger og fremtidsfuldmægtige i forbindelse med magtanvendelsesreglerne om tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. servicelovens § 136 e. KL bakker op om dette.

Sager om flytning uden samtykke for demente

Lovforslaget indeholder imidlertid ikke forslag om at ændre på reglerne i servicelovens § 136 f, som handler om muligheden for at flytte personer med demens, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til flytningen. Denne gruppe borgere vil derfor også fremover have behov for at få beskikket en værge eller at have givet en fremtidsfuldmagt i tide for at kunne få hjælp til at flytte til f.eks. et plejecenter.

Det skyldes, at en afgørelse om flytning uden samtykke efter servicelovens § 136 f kræver at afgørelsen tiltrædes af enten en værge, Familieretshuset har beskikket, eller tiltrædes af fremtidsfuldmægtigen for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter dette forhold, og som er sat i kraft.

Det hjælper således ikke denne borgergruppe, at en pårørende med en attest kan få mulighed for at betale for borgerens husleje, el, vand og varme, hvis borgeren i udgangspunktet ikke kan flyttes hen til det plejecenter, som huslejen mv. skal betales til, uden en værge eller en fremtidsfuldmægtig.

Hvis borger ikke kan give samtykke til at flytte, er erklæringsmodellen således fuldstændig ubrugbar, og den vil derfor ikke kunne gavne, der hvor det vurderes, at den vil kunne skabe den største gevinst.

De aktuelle regler betyder f.eks., at mange borgere, som ikke kan være derhjemme, tilbydes et aflastningsophold i den plejebolig, som er tiltænkt, at borgeren kan flytte ind i på sigt. Borgeren kan i perioden ikke få flyttet adressen til plejecenteret, og derfor kan borgeren eksempelvis ikke få tildelt den faste plejehjemslæge.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 8

Derudover kan deres egen bolig ikke opsiges, hvis det er lejebolig, eller sælges hvis det er ejerbolig. Borgeren har i perioden udgifter til både aflastningsopholdet og deres egen bolig, hvilket for nogen borgere samlet set kan give en øget økonomisk udgift, når der er udgifter begge steder.

De pårørende, eksempelvis ægtefæller, kan heller ikke komme videre, og indrette sig efter det nye liv, ved eksempelvis at finde en mindre bolig, når nu borgeren skal flytte i plejebolig.

Dertil kommer, at kommunerne lider et huslejetab, når der reserveres boliger til borgere, som afventer værgemål.

Vi anser det som ekstremt problematisk og en stor mangel i lovforslaget, at nære pårørende med en attest ikke generelt sidestilles med fremtidsfuldmægtige og værger i reglerne i servicelovens § 131, stk. 2, nr. 5 og stk. 4, samt § 136 f.

KL vurderer, at det er nødvendigt at ændre lovforslaget på dette punkt, hvis denne borgergruppe skal kunne hjælpes tilstrækkeligt. Hvis lovforslaget ikke ændres, vurderer KL, at lovforslaget ikke vil medføre en nedgang i sager om etablering af værgemål, og dermed vil målet om nedbringelse af sagsbehandlingstider ikke kunne opnås.

KL foreslår derfor, at nære pårørende med attest skrives ind som en relevant beslutningspart i servicelovens § 131, stk. 2, nr. 5 og stk. 4 samt § 136 f, på niveau med en værge eller fremtidsfuldmægtig, svarende til de ændringer, det foreslås at gennemføre i servicelovens § 136 e.

Beskikkelse af værge i sager om flytning uden samtykke – generelt

Efter servicelovens § 129 kan kommunen indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, skal optages i et bestemt botilbud jf. forskellige love.

Tilsvarende kan kommunen efter §129a indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modsætter sig flytning, eller som mangler evnen til at give informeret samtykke heri, i særlige tilfælde skal udskrives fra sit botilbud og optages i et bestemt botilbud efter servicelovens § 108.

Med vedtagelsen af lovforslaget L 188 om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om opkrævning af underholdsbidrag blev der gennemført ændringer af servicelovens §§ 131, stk. 4 og 131a, stk. 3. Reglerne vedrører Familieretshusets sagsbehandling, når en kommune indstiller til flytning efter §§ 129-129a.

Reglerne jf. den tidligere § 131, stk. 1 og 4 var følgende:

- *Stk. 1.* Familieretshuset træffer afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter servicelovens § 129 (...) efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Familieretshusets afgørelse skal træffes *senest 2 uger efter* modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 8

- *Stk. 4.* Har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, *når* der indstilles til flytning, anmode Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

De nye regler i § 131, stk. 4 er følgende:

- *Stk. 4.* Har den pågældende ikke en værge eller fremtidsfuldmægtig, hvis kompetence omfatter beslutninger efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen anmode Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven. Familieretshuset skal have truffet afgørelse om værgebesikelse, *inden kommunalbestyrelsen indstiller efter § 129.*

En tilsvarende bestemmelse er sat ind i servicelovens § 131a, som gælder for flytninger efter servicelovens § 129a.

Bestemmelsen om, at der skal være truffet afgørelse om besikelse af en værge, inden en kommune kan indsende en indstilling om flytning af en borger betyder konkret, at en borger, som har et meget påtrængende behov for at blive flyttet til et botilbud eller en plejebolig, ikke kan få behandlet sin sag inden 14 dage. I stedet kan borgeren komme til at vente mere end to år på et passende tilbud.

Vi kan ikke se i lovbemærkningerne til L 188, at det har været en bevidst politisk prioritering og beslutning, at sagsbehandlingstiden i sager om flytning uden samtykke efter servicelovens §§ 129 og 129a skulle forlænges drastisk.

KL vurderer, at der er tale om en lovgivningsmæssig uhensigtsmæssighed, som har store personlige konsekvenser for de berørte borgere og deres pårørende og for kommunernes muligheder for at yde den rette indsats til borgerne. Med den aktuelle affattelse af § 131, stk. 4 har lovgiver i praksis udhulet 14-dagesfristen i § 131, stk. 1.

KL foreslår, at § 131, stk. 4 ændres tilbage, så reglerne igen bliver, som de var forud for vedtagelsen af L 188. Tilsvarende bør § 131a, stk. 3 ændres tilbage, eller ændres til en bestemmelse, der svarer til reglen i den tidligere § 131, stk. 4, hvilket vil give mening, da målgruppen for § 129a er ændret med L 188.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 8